LV 3.6.2020

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys laeiksi lääkelain, lääkkeiden velvoitevarastoinnista annetun lain ja tartuntatautilain muuttamisesta (HE 80/2020)

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiasta. Lääkkeiden saatavuushäiriöt ovat viime vuosina yleistyneet ja niiden voidaan sanoa jopa arkipäiväistyneen. Ongelmat näkyvät lääkärin työssä yhä useammin ja uutta on saatavuushäiriöt kohtuullisen yleisestikin käytettyjen lääkkeiden osalta. Tieto saatavuushäiriöstä päätyy harvoin lääkärille asti. Lääkärin aikaa kuluu korvaavien valmisteiden etsimiseen jälkikäteen, pahimmassa tapauksessa korvaavaa valmistetta ei ole. Onkin erittäin kannatettavaa, että saatavuushäiriötä koskevaan ongelmakokonaisuuteen pyritään vaikuttamaan lainsäädännönkin keinoin.

Esityksessä ehdotetaan lainsäädäntöön useita muutoksia, joilla parannetaan lääkkeiden saatavuutta ja sitä koskevan tiedon kulkua niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissakin.

Esityksessä täsmennetään apteekkien velvoitetta pitää asiakaskunnan kahden viikon tavanomaista tarvetta vastaavaa lääke- ja tarvikevarastoa. Velvoitevarastoinnin valvontaa tehostettaisiin ja lääketukkukaupoille lisättäisiin ilmoitusvelvollisuus lääkejakelun katkoksista. Lisäksi tehtäisiin muutoksia tartuntataudin oireiden ja sen jälkitautien hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden säätelyyn poikkeustilanteissa. STM:llä olisi myös poikkeustilanteissa mahdollisuus määrätä välttämättömien lääkkeiden jakelusta ja maastaviennistä.

Lääkäriliitto pitää ehdotettuja toimenpiteitä kannatettavina. Samalla kuitenkin haluamme tuoda esiin sen, että nämä vastatoimet eivät toki yksin ratkaise saatavuushäiriöitä koskevaa ongelmakokonaisuutta, vaan jatkossa tarvittaneen muitakin toimenpiteitä lääkkeiden saatavuushäiriöiden vähentämiseksi.

Keskeinen ongelma saatavuushäiriöissä on tiedonkulun ongelmat. Lain mukaan myyntiluvan haltijan tulee ilmoittaa kauppaan tuomisen tilapäisistä tai pysyvistä keskeytyksistä vähintään kaksi kuukautta ennen myynnin keskeyttämistä, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kuten esityksessä on todettu, ilmoitus jätetään kahta kuukautta etukäteen vain murto-osassa tapauksista. Fimean mukaan vuonna 2019 ainoastaan 1,1 % ilmoituksista on tehty kaksi kuukautta ennen saatavuushäiriön alkamista. Noin 70 prosentissa tapauksista toimijat ilmoittavat omien lääkevalmisteidensa saatavuushäiriöistä joko saatavuushäiriön alkamispäivänä tai vasta häiriön alkamisen jälkeen. Vuonna 2019 33 % ilmoituksista tehtiin vasta saatavuushäiriön alkamisen jälkeen. Fimean tietoon on tullut myös useita saatavuushäiriötilanteita, joista myyntiluvan haltija ei ole ilmoittanut lainkaan.

Myyntiluvan haltijoille tulisikin luoda riittävät taloudelliset tai muut kannustimet toimia lain edellyttämällä tavalla. Nykyinen toimintamalli on terveydenhuollon kannalta ongelmallinen.

Kunnioittaen

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry.

Lauri Vuorenkoski
terveyspolitiikan asiantuntija